

НОТОЛГОО ГЭЖ ЮУ ВЭ?

\\Канад улсын эрх зүйн зохицуулалт\\

Я.Цэлмэн

ХСИС-ийн Цагдаагийн сургуулийн,
мөрдөх ажиллагааны онол тактикийн
тэнхимийн ахлах багш, докторант,
цагдаагийн ахмад

Түрүүч нь өмнөх дугаарт хэвлэгдсэн.

**Бусад орчин үеийн бодлого болон үндсэн зарчмуудад нөлөө үзүүлсэн
нийгмийн ашиг сонирхлууд**

А. Хуулийн дагуу бус зөвтгөгдөн цагаагдсан талаарх хэрэг

1.63.Бэлгийн хүчирхийлэл мөлжлөгийн хохирогчид ихэнхдээ хүүхдүүд байх нь нотолгооны талаас баримтжуулахад төвөгтэй байдлыг бий болгодог. Хуучин баримтжуулах шаардлагууд болон стереотип дээр суурилсан байдал нь хохирогчийн мэдүүлэг болон ял шийтгэлээс зугтаахтай нягт холбоотой байдаг. Түүнчлэн, цуу үгэнд үндэслэсэн байдал болон хүүхдүүдийн өрсөлдөх чадварыг бий болгох дүрмүүд нь бодит нотолгоон дээр дүгнэгдэн гарсан байдаг.

1.64.Сүүлийн үед гарсан дүрэм болон нотлон баримтжуулах шаардлагууд нь одоогоор гаргагдсан байна. 2006 онд, парламент нь 14 наснаас дооших хүүхдүүдийн гэрчийн мэдүүлгийг хүлээн авахтай холбоотойгоор арга замыг хуульчилсан байна. Канадын Нотолгооны Хуулийн 16.1-н дагуу, 14 наснаас дооших хүн бол одоогоор гэрчлэн нотлох чадвар болон бий болсон аливаа нөхцөл байдлыг илэрхийлж чадах тал дээр тийм ч гаргууд байдаггүй. Тийм болохоор цуу үг дам яриаг хэрэглэх ба хуулийн хүрээнд 18-с дооших насны гэрчлэгчийн хувьд асуултанд хариулах боломжгүй байх ба шалтгаантай гэж үзвэл илүү баримт нотолгоо шаардах крауны хувьд хүүхдүүдийн нотолгоог дэмжих үүднээс холбогдох батлагдсан заалтын дагуу /гэмт хэргийн кодын¹ 715,1 ба 715,2 заалт/ болон хүнийг /гэмт хэргийн кодын 486,1 ба 486,2-заалт/ хамгаалахтай холбоотойгоор хийгдсэн байна.

В. Гэмт хэргийн хохирогч шүүх үйл явцаар хохироогүй хэмээн тогтоогдсон хэргүүд

1.65.Баримт нотолгоо бага байдаг, бэлгийн мөлжлөгийн тохиолдолд, хамгаалах зөвлөл нь гомдол гаргагчийн өмнө нь бэлгийн хүчирхийлэлд орж байсан түүхийг нь судлах болдог. Хязгаарын хувьд одоогоор гомдол гаргагчийн бэлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой нотолгоотой танилцах, хөндлөнгийн хяналт шалгалтан дахь хамгаалах зөвлөлийн ур чадвар байдаг. /Гэмт хэргийн кодын 276²/ гомдол гаргагчийн хувийн эмнэлгийн, сэтгэл санааны, эмчилгээний, бусад талын мэдээллийг /гэмт хэргийн кодын 278,2/ хүлээн авах хамгаалах зөвлөлийн хянадаг.

Эдгээр заалтууд нь стереотипийн шалтгаан болон зан араншингийн өөрчлөлт, түүнчлэн гомдол гаргагчийн эмчилгээний байдалд санаа тавих, хувийн нууцыг сахин

¹ R.S.C. 1985, с. C-46

²R. v. Darrach, [2000] 2 S.C.R. 443, [2000] S.C.J. No. 46 (S.C.C.).

мөрдөх үүднээс шүүхэд зарим талаар гомдол гаргагчийг хамгаалсан байр сууринаас хандахыг заажээ.

1.66.Дүрмийн 7-н дагуу байх эрхийг ойлгохын тулд дээр тусгагдсан гомдол гаргагчийг хамгаалах байдал нь гэмтэн буруутан гомдол гаргагчийн хувийн нууцтай холбоотойгоор буруутгалыг гаргаж ирэх үед шүүх ажиллагаанд төдийлөн тус болдоггүй ба ач холбогдолтой хэм хэмжээ нь үндсэндээ шударга³ удирдлага захиргааг нөлөөлөх эрсдэлтэй байдлаар үргэлжилдэг.

1.67.Түүнчлэн, нотолгооны дүрмүүд нь хамгаалалт ба ялалтыг хматад нь тэнцүү байдлаар хэрэглэдэг хэдий ч, шударга бус байдлаас хамгаалахад шаардлагатай гэмтэн буруутан этгээдэд амралт өгнө. Тийнхүү, үнэн бодит анализ дүн шинжилгээ нь тодорхой нөхцөл байдлуудад гэмтэн буруутан этгээд цуу үгэнд үндэслэсэн нотолгоо⁴-д хандаж байвал хүчин төгөлдөр бус болно.

D. Хуулийн дагуух бус буруутгалуудын талаарх хэргүүд

1.68.Гэм бурууг нь яллах, эргэлзээг батлах шаардлага, бүтэн хариуцлагатай байдлаар хийх Крауны үүрэг хариуцлага, шүүхийн нэгдсэн санааны хэрэгцээ зэрэг үндсэн зарчмууд нь зөвхөн гэмт хэрэгтэнг тодорхой болгох, тогтооход тусалдаг. Гэхдээ заримдаа хуулийн дагуух бус буруутгагдсан байдлын эсрэг хангалтгүй хамгаалалт нотолгоотой байхад хэрэглэгддэг.

1.69.Нотолгооны тодорхой нэг хэлбэрүүд нь Канад улсад хуулийн дагуух бус зарим буруутгалуудын өмнө нь байсаар байдаг. Дээд шүүх “Маршал, Милгаард, Морин, Софонов, Парсонс, Трускотын шинж тэмдгийн чанартай нэрүүд болон аллагын хэрэг дэх сэрэмжлүүлэг”⁵ –г гаргасан байна.

1.70.Хуулийн дагуух бус буруутгалыг бий болгох ижил төстэй факттай нотолгооны хэрэгжилтгүй байдал нь заримдаа сайтар мэдэгдэж тодорхойлогдсон байдаг. Дурын нотолгоо нь факт баримтын байдалд нөлөөлөхүйц үлэм хүчтэй байдаг. Р.в.Хэнди⁶ дэх Канадын дээд шүүх нь шаардлагатай боломжуудыг өндөр түвшинд гаргажээ. Жастис Бинни: Шударга байдал нь аливаа хэм хэмжээг бий болгох холбогдох нотолгоо нь бүрдсэн болон баталгаатай хэм хэмжээ нь хүлээн авагдсан үед илэрдэг. Шударга байдал гэдэгт үнэн бодит байдлыг тодорхойлох нийгмийн ашиг сонирхол мөн нийгэм болон шударга үйл явц дахь гэмтэн буруутан этгээд хоёрын ашиг сонирхол багтан явж байдаг. Гэмт хэргийн шударга систем тогтолцоо нь зарим нэг байдлаар буруутгалуудыг хүртээд байна, учир нь доголдолтой зан авир ааш нь сонирхлын хүлээн зөвшөөрөгддөггүй нотолгоо⁷-ы аюултай байдалд эерэгээр нөлөөлдөггүй.”

1.71.Хуулийн дагуух бус олон буруутгалууд нь үнэн бодит байдалд эргэлзэх гэрчлэгч мэдүүлэгчийн өгсөн нотолгоо баталгаанаас урган гарсан байдаг. Гэрч мэдүүлэгчийг хуурамч, итгэж болохуйц эсэхтэй холбоотойгоор түүнчлэн хянах үүднээс тухайн холбогдох нотолгоог гаргагч мэдүүлэгчийг дуудан оролцуулах талууд манай хуулийг хүлээн зөвшөөрдөг. Гэхдээ хууль эрхзүй нь тухайн шүүх ажиллагаа

³R. v. *Shearing*, [2002] 3 S.C.R. 33, [2002] S.C.J. No. 59 (S.C.C.).

⁴R. v. *Post*(2007), 217 C.C.C. (3d) 225, [2007] хав B.C.J. No. 352, at paras. 85-90 (B.C.C.A.); R. v. *Finta*, [1994] 1 S.C.R. 701, 88 C.C.C. (3d) 417, at 527-28, [1994] S.C.J. No. 26 (S.C.C.); R. v. *Folland*, (1999), 43 O.R. (3d) 290, 132 C.C.C. (3d) 14, at 31-32, [1999] O.J. No. 143 (Ont. C.A.); R. v. *Kimberley* (2002), 56 O.R. (3d) 18, [2001] O.J. No. 3603, at paras 80,81 (Ont. C.A.). *Dersch v. Canada (Attorney General)*, [1990] 2 S.C.R. 1505, at 1515, [1990] S.C.J. No. 113 (S.C.C.). “тэмт хэргийн тохиолдол хэргэгт хамгаалах баталгааныг хүлээн авахын төлөөх байдлыг бууруулах”, 2003. Нотолгооны эрхзүй дэх канадын тусгай лекцүүдийн хуулийн нийгэмлэг”, 349-р тал

⁵АНУ, v. *Burns*, [2001] 1 S.C.R. 283, [2001] S.C.J. No. 8, at para. 1 (S.C.C.); R. v. *Trochym*, [2007] 1 S.C.R. 239, [2007] S.C.J. No. 6, at para.1 (S.C.C.).

⁶[2002] 2 S.C.R. 908, [2002] S.C.J. No. 57 (S.C.C.).

⁷*Ibid.*, at para. 150.

шүүх нь баталгаажуулаагүй нотолгоон дээр үндэслэн үйл ажиллагааны аюултай төвөгтэй байдлын талаарх “Ветровек” сэрэмжлүүлгийг шүүгчдээ өгөхийг шаарддаг. Сэрэмжлүүлэг анхааруулгатай холбоотойгоор нууц ид шидийн үг хэллэг байдаггүй ч дараах 4 шинжүүдийг агуулсан байх ёстой:

1. тухайн гэрчийн нотолгоо нь онцгой шаардлагатай үед гарсан 2. онцгой асуудалд нотолгоогоо авч ирэх гэрч мэдүүлэгчийн шинж тодорхойлогдсон байх 3. гэрчийн баталгаажуулаагүй нотолгоон дээр хууль эрх олгосон үед ч шүүгч төвөгтэй байх үүднээс сэрэмжилсэн байна. 4. шүүгч анхааруулгыг хүндэтгэн үзэх гэрчлэгчийн нотолгооны материалыг баталгаажуулах хандлагатай байх бусад биеэ даасан нотолгоог сайтар хянан сэрэмжилсэн байна.⁸

1.72.Горонгийн хуягууд гэрчлэн мэдүүлэх тодорхой төвөгтэй хэлбэрүүдтэй нүүр тулгардаг. Тэд өөрийнхөө ашиг сонирхлоор хөдөлдөг ба үнэн бодит байдлыг хэлэхдээ худалч хуурмаг байдлыг гаргадаг. Тэдний нотолгоо нь дараах шалтгаануудын улмаас сэжиглэгдэхүйц байдаг:

1. шоронгийн хуягууд худлыг хэлэхдээ гаршсан байдаг
- 2.гэмтэн этгээдийн бүх хэргээ хүлээлт нь шүүх төлөөлөгчдөөс гарсан байна.
- 3.шүүх төлөөлөгчид хуягуудад цагдаагийн офицеруудын гаргасан хэргээ хүлээлтийг хүлээн зөвшөөрөх нөлөөг үзүүлсэн байна.
4. хэргээ хүлээх нь хуягуудад ногддог ба гурван хуягын нотолгоо нь нэг нотолгооноос илүүтэйгээр шүүгчид нөлөө үзүүлэхүйц байдаг.
5. хуягууд нь өндөр профайлын хэргүүдэд тодорхой нотлогч байдаг.
6. тэд үргэлж зөрчилтэй байгааг хэн нэгнийг батлах нотолгоотой байдаг.
7. үнэн зөв бодит байдлыг сонсох шүүх ажиллагааны зарчмыг бий болгох ба шударга захиргаан⁹-д нөлөөлөхүйц байдаг.

1.73.Тиймэрхүү нотолгоо нь шүүх үйл ажиллагааны хэрэгцээ нь шүүгчийн өндөр түвшний анхааруулга сэрэмжлүүлэгтэй холбоотой байна гэдгийг шаарддаг. Шүүх үйл ажиллагаа нь яагаад энэ төвөгтэй бэрхшээлтэйг тайлбарлан, өөрсдийн гэсэн баталгаажуулаагүй нотолгооны хуулинд бэрхшээл байдгийг шүүгчид зөвлөх хэрэгтэй болдог. Онцгой анхаарал, хэрэг дэх сэрэмжлэх шалтгаануудыг мэдэгдэн мэдээлэх хэрэгцээ нь энгийнээр эдгээр төрлийн гэрчлэгчдийн¹⁰ үнэн бодит байдлыг үнэлэх хэрэгцээтэй дадлага туршлага байдаггүй шүүхийн төлөөлөгчидтэй гэдгийг ойлгон ухамсарлах явдал байна.

1.74.Энэхүү төрлийн нотолгооны бусад хэлбэрүүдийг 1998 оны “Guy Paul Morin” байцаалт дээр комиссар Фред кауфман шүүх үйл ажиллагаа нь хангалтгүй, нотолгоо нь бүх нөхцөл байдлыг хангахуйц баттай байх Крауны хэрэгт гэмтэн буруутан этгээдийн мэдүүлгүүдийг хүлээн авч, баримт нотолгоог чухалчлан авч үзээгүй үед хуулийн нэмэлт байх ёстойг санал болгохоор гаргажээ.

1.75.Тогтоох нотолгоо, эксперт шинжээчийн үл тохирох хэрэглээ, зөрчлийн дараах байдал зэрэг /гэмтэн буруутан этгээдийн биеэ авч явах байдал юмуу цагдаа байцаан асуух үед чимээгүй таг суух зэрэг/ нотолгооны өөр хэлбэрүүд нь алдааны хувьд хүчин төгөлдөр байх бөгөөд энэ нь тааламжгүй байдлыг бий болгох боломжтой. Нотолгооны эдгээр төрлүүд нь онцгой шинжилгээ судалгаанд¹¹ илрэхүйц байдаг.

⁸R. v. *Vetrovec*, [1982] 1 S.C.R. 811, [1982] S.C.J. No. 40 (S.C.C.); R. v. *Trudel* (2004), 182 C.C.C. (3d) 321, [2004] O.J. No. 248, at para.82 (Ont. C.A.).

⁹R. v. *Trudel*, *ibid.*, at para. 76

¹⁰R. v. *Mallory* (2007), 217 C.C.C. (3d) 266, [2007] O.J. No. 236 (Ont. C.A.); (2001); R. v. *Dhillon* (2002), 166 C.C.C. (3d) 262, [2002] O.J. No. 2775 (Ont. C.A.).

¹¹Ерөнхийдөө шударга байдлыг сахин хамгаалахын төлөөх илтгэл (2004), R. v. *Truscott* блон краун цагдаагийн шилдэг практик ажиллагааны хувьд, санал зөвлөмжүүдийг өгөх, хуулийн дагуух бус буруутгалыг гол үндсэн хүчин зүйлсүүдийг тодорхойлдог шүүхийн мөрдлөгийн хорооны ажиллах группын тэргүүн, (2007), 87 O.R. (3d) 321, [2007] O.J. No. 3221 (Ont. C.A.); R. v. *Mullins-Johnson*(2007), 87 O.R. (3d)

1.76.Нүдээр харсан гэрчтэй тогтоох нотолгоог хүндэтгэн үзэх шүүгчийн сэрэмжлүүлэгт, тухайн нотолгооны тулгамдсан асуудлуудын талаарх ерөнхий тайлбаруудыг хийх шүүгч хэрэгтэй болох ба тодорхой хэрэг дэх¹² крауны тогтоох нотолгоонд онцгой сул тал байгааг шүүгчид анхааруулах хэрэгтэй.

1.77.Зөрчлийн дараах хэргийн хувьд, дээд шүүх болон Онтариогийн шүүх нь байцаалт дээр үндэслэн гэмтэн этгээдийн биеэ авч явах байдлын нотолгоог дахин дахин давтсан байх ба сэтгэл санаагаар унах дарамттай байх, хүндээр амьсгалах тайван байхгүй байх нь мэдрэмжийн талаас авч үзвэл сэжиглэгдэх¹³ байдал өндөр байх ба тэрхүү байдал нь үргэлж сэжиг бүхий байдаг. Энэхүү нотолгоо нь мэдрэмжийн хүрээнд зөвхөн шүүгчийн байдалд илрүүлэгдэх боломжтой ба хэм хэмжээний хувьд ч хүчин төгөлдөр байдаг. Гэмтэн буруутан этгээдийн биеэ авч буй байдал нь Guy Paul Morin-ы дагуу буруутгалд ихээхэн чухал хэсгийг эзэлдэг.

Цагдаагийн байцаалт асуултанд хариулж буй гэмтэн буруутан этгээдийн нотолгоо нь цаг хугацааны хувьд нээлттэй, тулгамдсан асуудлуудын факт баримттай холбоотойгоор зөрчлийн дараах байдлыг хүлээн зөвшөөрөхгүйн үндсэн дээр илэрдэг. Өөрөөр хэлбэл чимээгүй дуугүй байна гэдэг нь хуурмаг байдал¹⁴ юм. Бусад зөрчлийн дараах байдлыг авч үзвэл, шүүгчийн¹⁵ түвшинд байхдаа ойлгомжгүй байдлын талаарх сэрэмжлүүлгүүдэд субъект байх хэрэгтэй юм.

6. Өрсөлдөх ашиг сонирхлуудыг тэнцвэржүүлэх контекст дэх дүрмийг бий болгох чухал байдал

А. Нийгмийн чухал харилцааны итгэлцлийг хамгаалах болон хувийн нууцыг хамгаалах versus үнэнийг эрж хайх

1.78.Эрхтэй холбоотойгоор үүсэх тулгамдсан асуудлууд нь холбогдох мэдээллийг илчлэх талыг хамгаалах үед үүссэн нөхцлүүдийг зохицуулах зарчмууд бий болно. Славутих в.Бэйкер¹⁶ нь дээд шүүх тухайн хэргийг шийдвэрлэхэд шүүх ажиллагаа нээлттэй явагдаж, өнгөрсөнд ойлгогдоогүй харилцааны хүрээнд итгэл төгс харилцааг бий болгох үүднээс аливаа шинэ эрхийг авч үзэж байхыг илэрхийлсэн учраас чухал байв. Шийдвэр гаргалтыг илэрхийлж байсан дөрвөн Вигморын нөхцөл байдлын нэг нь аливаа шинэ эрх бий болохоос өмнөх шийдвэр гаргалт байсан ба энэ нь боломжийн мэдээллийг авах шударга захиргаа удирдлагын тодорхой түвшинд ажиллаж буй ажиллагаанаас гарах үр дагавраас илүүтэйгээр илүү агуу өргөн хүрээнд байх харилцааг нээн илрүүлэхээс бий болох ёстой юм. Энэхүү нөхцөл байдал болон мэдээллийг илчлэхийн эсрэг үр дагаврыг тооцоолж үзэх нь шүүх орчин үеийн нийгмийн болон хуулийн хэм хэмжээнүүдийг нарийвчлан тооцоолон үзэх дээр суурилсан байна.

425, [2007] O.J. No. 3978 (Ont. C.A.); C.T.Гоужийн эмхтгэлийг “Онтарио дахь хүүхдийн эмнэлзүйн гэмтэл согогийн шинжилгээ” /Онтариогийн ерөнхий хууль тогтоолын яам/, хар, R. v. Trotta [2007] 3 S.C.R. 453 (Ont. C.A.) (2008) 1 47, хуулийн дагуух бус буруутгалыг баталгаа нотолгоог хянан шинжлэх ба хуулийн систем тогтолцоог хамгаалах үүднээс шүүхийн үйл ажиллагааны дүрмийн чухал байдлыг харахуй

¹²R. v. Canning, [1986] 1 S.C.R. 991, 27 C.C.C. (3d) 479, at 479-80, [1986] S.C.J. No. 37 (S.C.C.); R. v. Fengstand(1994), 27 C.R. (4th) 383, at 396-97, [1994] B.C.J. No. 80 (B.C.C.A.); R. v. Baltovich (2004), 73 O.R. (3d) 481, [2004] O.J. No. 4880, at paras. 77-83 (Ont. C.A.); R. v. Hanemaayer, [2008] O.J. No. 3087, at paras.21, 29 (Ont. C.A.).

¹³R. v. White, [1998] 2 S.C.R. 72, [1998] S.C.J. No. 57 (S.C.C.); R. v. Wall (2006), 77 O.R. (3d) 784, [2005] O.J. No. 5095 (Ont. C.A.); R. v. Baltrusaitis (2002), 58 O.R. (3d) 161, [2002] O.J. No. 464 (Ont. C.A.); R. v. Bennett(2003), 67 O.R. (3d) 257, [2003] O.J. No. 3810 (Ont. C.A.), [2003] S.C.C.A. No. 534 (S.C.C.); R. v. T. (M.)(2004), 190 C.C.C. (3d) 199, [2004] O.J. No. 4366 (Ont. C.A.); R. v. Morales (2006), 81 O.R. (3d) 161, [2006] O.J. No. 2356 (Ont. C.A.); R. v. Perlett (2006), 82 O.R. (3d) 89, [2006] O.J. No. 3498 (Ont. C.A.)

¹⁴R. v. Turcotte, [2005] 2 S.C.R. 519, [2005] S.C.J. No. 51(S.C.C.).

¹⁵R. v. Bennett(2003), 67 O.R. (3d) 89, [2006] O.J. No. 3810 (Ont. C.A.).

¹⁶[1976] 1 S.C.R. 254, [1975] S.C.J. No. 29 (S.C.C.).

1.79.М.А. в. Риан¹⁷ нь эрхтэй холбоотой тулгамдсан асуудал нь сэтгэл мэдрэлийн эмчтэй холбоотойгоор харьцаа тогтоож, бэлгийн хүчирхийллээс болж үүдэх сөрөг хандлага, сэтгэлийн шаналалтай байсан иргэний хэрэг байв. Тэрхүү хэргийн бий болсон тухайд, Ж.МсМахлин /тэрээр тэнд байсан/ сэтгэл мэдрэлийн эмчийн тайлбарууд дахь нийтлэг хуулийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор үүсэх сүүлийн үеийн үнэлэмж хэм хэмжээнүүдийг тодорхойлжээ. Тэрхүү үнэлэмж хэм хэмжээнүүдийн нэг нь бэлгийн хүчирхийлэл болон түүний хохирогчид нөлөөлсөн нөлөөлөлтэй холбоотойгоор бий болсон хуулийн талаас авч хэрэгжүүлэх заалт байв. Өөр нэг сүүлийн үеийн ажил нь бэлгийн хүчирхийллийн улмаас бий болсон сэтгэлийн зовиурыг хуваалцах сэтгэл мэдрэлийн эмчийн зөвлөгөөний тусламж дэмжлэг байв.

1.80.Жастис МсМахлин нь дүрэм хувийн нөхцөл байдал дээр онолын үүднээс хэрэгждэггүй хэдий ч, дүрмийн үнэлэмж хэм хэмжээнд нөлөө үзүүлэхүйц нийтлэг хуулийн ач холбогдлыг тусган харуулдаг гэсний зэрэгцээ эрхтэй холбоотой бий болсон хууль нь дүрмийн үнэлэмж хэм хэмжээнүүдийн дагуу хөгжин боловсруулагдах хэрэгтэй гэж үзжээ. Тэрхүү үнэлэмж хэм хэмжээний нэг нь дүрмийн 8-д тусгагдсан хувийн нууц байдалтай холбоотой хувь хүний эрх юм. нөгөөх нь дүрмийн 15-д тусгагдсан хүн бүр хуулиар дамжуулан хамгаалагдна гэжээ. Дүрэмд тусгагдсан эдгээр хэм хэмжээ үнэлэмжүүд нь эрхийн зарим хэлбэр бэлгийн хүчирхийллийг бий болгох үйл ажиллагаанд итгэлцэлтэй эмч/өвчтний харилцааг хамгаалах үүднээс шүүхэд ил болоогүй тохиолдолд Рианы хэргийн нөхцөл байдалд чухал үүрэг гүйцэтгэсэн ба сэтгэл санааны талаас дахин зарга мэдүүлэгчийг хохироох байдалтай болгохын зэрэгцээ буруутгах үндэслэлийг бий болгодог байна.

1.81.Тэнцвэртэй харилцаа нь шүүхийн гаргасан шударга бус шийдвэрээс хамгаалах зарим нөхцөл байдлуудад харилцаа холбоог илчлэх залшгүй шаардлагыг гаргадаг.

1.82.Дээд шүүх нь дөрөвдөх Вигморын нөхцөл байдлыг /версус нь илчлэхийн үр дагавар/ гаргасан тэнцвэржилтийн байдлаар өргөжин тэлдэг ба файл дахь бичиг баримт тус бүрийг хянах шүүх ажиллагааг шаарддаг. Жастис МсМахлин нь олон тохиолдлуудад “хэсэгчилсэн эрх” хэмээн тодорхойлогддог байдлыг бий болгосон ба онцгойлон эрхийг чухалчилдаг, хувийн ашиг сонирхлыг хамтад нь авч үздэг иргэний хэргүүдэд шүүн таслах ажиллагааг хэрэгжүүлдэг байна. Энэхүү баланс тэнцвэрийг бий болгох үүднээс, шүүх нь хязгаарлагдмал баримт бичгийн илчлэлт, үндсэн бус мэдээллийг арилган янзлах, бичиг баримтын хуулбарыг харж болох нөхцөл байдлыг бий болгох гэсэн арга барилуудыг хэрэглэх боломжтой.

1.83.Риан дахь дээд шүүх нь тиймээс сэтгэл мэдрэлийн эмч/өвчтний зөвлөгөөний тайлбарууд дахь хэсэгчилсэн эрхийг хэрэглэсэн ба хэрэгцээнийхээ үүднээс хязгаарлагдмал илчлэх байдлыг бий болгож практик амьдрал дээрх энэхүү хэргийн хувьд бага микро түвшинд зохицуулалтыг хийж байв.

1.84.Янз бүрийн ашиг сонирхлууд нь харилцаанаас үүдэлтэйгээр үр дагаврыг харах гэмтэн этгээд болон эрхийг хүндэтгэн үзэх гомдол гаргагчийн гэмт хэргийн тохиолдолд давуу байх боломжтой. Тэрхүү нөхцөл байдалд шүүх нь бүрэн дүүрэн хариулт болж өгөх гэмтэн этгээдийн дүрмийн дагуух эрх болон хувийн мэдээллийг нууцлах эрхтэй гомдол гаргагчийн эсрэг хамгаалалтын хооронд тэнцвэрийг барих ёстой. Эрүүгийн гэмт хэрэгт, гэмтэн этгээдэд бий болгосон урьдаас тааварласан саналын эрсдэлтэй байдал, хувийн мэдээллийг нууцлах эрхтэй гомдол гаргагчийн заргыг чухалд авч үзэх болдог.

¹⁷[1997] 1 S.C.R. 157, [1997] S.C.J. No. 13 (S.C.C.).

1.85.Р.в.Стинккомбе-д¹⁸ Ж.Сопинка: шүүх үйл ажиллагаа нь тодорхой нөхцөл байдалд танин мэдэхүйн эрх нь хамгаалалт, бүрэн дүүрэн хариулт болж чадах үндсэн хууль дахь эрхэнд заасны дагуу учир шалтгааны хязгаарыг бий болгодоггүй ба эрхийн талаас авч үзэх үндэслэлийг үл харгалзан илчлэх хэрэгтэй байдаг гэснийг мөрдөх болдог¹⁹ хэмээжээ.

1.86.Энэ нь ямар утгатай вэ гэвэл үр дагаврыг бий болгох эрх болон тэнцвэржүүлэх нөхцөл байдалд мэдээллийг илчлэх байдал хуучнаар байсныг илэрхийлэхийн сацуу иргэний хэргүүдийн хувьд хувийн ашиг сонирхлуудын хооронд версус илчлэлт, эрүүгийн хэргүүдэд хувийн ашиг сонирхлуудын хооронд гэмтэн этгээдийн эрхийг хүндэтгэсэн версус бүрэн дүүрэн хариулт болж чадах байдалтай байна.

1.87.Гэмт хэргийн салбарт,дэг процедурууд нь Р.в.Оконнер²⁰ эмнэлгийн болон эмчилгээний үр дагаврыг гуравдагч талын үүднээс буюу илүү тодорхой хэлбэл бэлгийн хүчирхийллийн хэрэг дээр гаргажээ. Нарийн шинжилгээ явуулсны дараа дэгийн хоёрдахь үе шат нь шүүх ажиллагааны хянан шалгах идэвхтэй оролцоо үүргийг шаарджээ. Дэг процедурууд нь шударга шүүх үйл ажиллагаанд бүрэн дүүрэн хариулт болох чадвартай гэмтэн этгээдийг батлан даахгүй үед ч хамгийн багаар буруутгагдсан хувийн шинж чанартай эрхийг баталгаажуулах үйл явцын нэгээхэн хэсэг байв.

1.88.Хоёр алхамт үйл явцын дэг процедур шиг Оконнор дахь олонхын болон цөөнхийн учир шалтгаануудын хоорондох ялгааг бий болгох үүднээс, парламент нь онцгойлон бэлгийн хүчирхийллийн зөрчилтэй холбоотойгоор мөрдөгдөх олон шатлалт дэг процедурыг хянах гэмт хэргийн кодын 278,1-с 278,9-д тусган заажээ. Оконнер процедур дэгүүд нь бэлгийн бус хүчирхийллүүдийн тохиолдолд хэрэгждэг. Гэмт хэргийн кодын заалтууд нь тулгамдсан асуудлуудыг тодорхойлох шүүхийг шаардахын зэрэгцээ нотолгооны баттай үнэлэмж хэм хэмжээ болон гомдол гаргагчийн хувийн ашиг сонирхлууд дээр төвлөрдөг байна. гэхдээ эмчилгээ хүлээн авах гомдол гаргагчдыг урамшуулах хандлага нь илүү өргөн хүрээнд нийгэмд хийгдэж байна. Эдгээр үе шатуудаар дамжин хэрэгжих нэг прогресс шиг, шүүх нь нээлттэйгээр байх хэрэгтэй гэсэн нөхцөл байдлыг тавьж байгаа тохиолдолд баримт бичиг тус бүр дээр суурилсан, нээлттэй шийдвэрийг гаргасан байна.

1.89.Шүүх үйл ажиллагааны хувьд хэрэгжих энэхүү шинэ дүрэм үүрэг нь өмгөөлөгч- үйлчлүүлэгчийн эрх, орчин үеийн байдалд тохирох эрх дээр суурилсан нөхцөл байдлыг тэлэхэд оршино.

1.90.Өмгөөлөгч- үйлчлүүлэгчийн эрх байдаг хэдий ч тэнцвэртэй байдал нь харьцангуй өөр байна. Түүний үндсэн хуулийнх юм шиг статус байр суурийн улмаас, өмгөөлөгч- үйлчлүүлэгчийн итгэлцлийн харилцаа нь үнэхээр чухал нөхцөл байдлын үед ч саад бэрхшээл болдоггүй. Гүүдс в.Онтарио /Засвар үйлчилгээний яам/дахь Жастис Ротштейн: “Харьцангуй хэрэгцээ шаардлага нь хэрэг тус бүр дэх богино хугацаан дахь шүүхийн хориглосон тушаал байх боломжтой”хэмээн дурджээ.²¹Тийнхүү, өмгөөлөгч- үйлчлүүлэгчийн эрхийн харилцааг илчлэх асуулт байцаалт нь Вигморын шалгуурыг хэрэглэх үндсэн гол тохиолдол дахь ашиг сонирхлуудын тэнцвэртэй байдалтай хамааралгүй байдаг. Өмгөөлөгч-үйлчлүүлэгчийн эрх нь шууд байдлаар бусад хүмүүсийн амьдрал, эрх чөлөөн дөх эрсдэл байгаа нөхцөл байдлуудад нөлөөлдөг.

¹⁸[1991] 3 S.C.R. 326, [1991] S.C.J. No. 83 (S.C.C.).

¹⁹Ibid, at 340 (S.C.R.).

²⁰ [1995] 4 S.C.R. 411, [1995] S.C.J. No.98(S.C.C.).

²¹[2006] 2 S.C.R. 32, [2006] S.C.J. No. 31at para.2 (S.C.C.).

1.91.Смит в.Жонес²²-дахь дээд шүүх нь хуулийн зөвлөх- үйлчлүүлэгчийн эрх олон нийтийн аюулгүй байдлыг хамгаалах ашиг сонирхолд тусгагдсан байгааг тодотгодог ба тухайлбал, бие бялдрын талаас эрсдэл байгааг илрүүлтэ гэж бодвол хуулийн зөвлөхийн файлд мэдээлэл байж л байдаг.

1.92.Аюултай болон төвөгтэй байдлын эрсдэл бүхий эдгээр хүчин зүйлсүүд нь нөхцөл байдал тус бүр дээр тодорхойлогдож байгаа ба янз бүрийн хэм хэмжээнүүд нь аливаа хэрэг дэх хүчин зүйл тус бүрийн янз бүрийн хандлагыг бий болгодог.

1.93.Тийнхүү, Р.в.МакКлуре²³-дахь шүүх нь дахин нэг талаасаа хуулийн зөвлөх-үйлчлүүлэгчийн эрхийн ашиг сонирхол нөгөө талаасаа бүрэн дүүрэн хариултыг өгөх дүрмийн 7-д заасан гэмтэй буруутай этгээдийн эрхийн асуудалтай тулгарч байв. Тэрхүү тохиолдолд, гомдол гаргагч бэлгийн хүчирхийллийн асуудлаар цагдаад хандахаас өмнө гэмтэн буруутан этгээд иргэний хуульчаар дамжуулан гомдол гаргагчтай харилцаа холбоо тогтоохыг хүсчээ. Хуулийн зөвлөх- үйлчлүүлэгчийн эрх сүүлийн найдвар байсныг шүүх тогтоосон бөгөөд гол асуудлыг гэмтэн буруутан этгээдэд тохохыг зөвшөөрч байв. Шүүх шүүхийн үйл ажиллагааг өрсөлдөх ашиг сонирхлуудын тэнцвэржүүлэх үүднээс явуулжээ. Гэмтэн этгээд хуулийн зөвлөх-үйлчлүүлэгчийн харилцаа аливаа өөр эх сурвалжаас гаралтай байсан эсэх талаарх мэдээллийг цуглуулжээ. Шүүхийн үйл ажиллагаа нь хоёр алхамтайгаар хийгджээ. Эхнийх нь, гэмтэн этгээд гэмтэй эсэхийг тогтоох нотолгооны үндэслэлд байр сууриа илэрхийлэх байв. Хоёрт шүүх үйл ажиллагааны хувьд гэмтэн этгээдийн гэм буруутайд эргэлзэх байдлыг бий болгох факт баримтуудыг тодорхойлон хянах явдал юм.

1.94.Р.в.Браун дахь²⁴, канадын дээд шүүх нь түүний хуульчид аллагатай холбогдон яллагдаад байгаа гуравдагч талын хэргийг шийджээ. Гэмтэн буруутай этгээд хуульчийн файлуудыг авсан байна. Шүүх дахин МакКлуред авч хэрэгжүүлсэн алхмуудыг авсан ба практик зааварчилгааг бий болгохоор оролджээ.

1.95.Тийнхүү үнэхээр олон газруудад, дээд шүүх нь өрсөлдөх ашиг сонирхлуудын прагматик тэнцвэржилт дээр үндэслэн нотолгооны эрхзүйн хувьд шинэ суурийг тавьжээ. Шүүх үйл ажиллагаанууд нь үйл явц нь илүү тод томруунаар бий болон хэрэгжсэн үед тодорхой зарчмууд хэрэгжиж байгааг тодорхойлох хэрэглээнүүдийг шаарддаг байна. Шүүх үйл ажиллагаанууд нь тулгамдсан асуудлууд шийдвэрлэгдэхээс өмнөх үр дагавар нээлттэй байдлыг харгалзан үксэн үйл явцтай холбоотойгоор эрчимтэй өсөн нэмэгдэж байна.

1.96. Эдгээр бүх илэрхийллүүдийн хувьд үйл явц процесс нь факт бөгөөд онцгой тохиолдол хэрэг нь шүүх үйл ажиллагааны маш нарийн арга барилыг шаарддаг. Р.в.Брауны тохиолдлыг харахад хэрхэн энэхүү үйл явц төвөгтэй болох боломжтой гэсэн жишээн дээр, канадын дээд шүүх МакКлурын байдал нь үнэндээ шүүх үйл ажиллагааны үйл явц шиг гэмтэн буруутай этгээдийн буруугүй байдлыг тодорхойлох, Крауны хэргийг эмхтгэж үзэх шаардлагыг шүүх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөн шаардах боломжтойг харуулжээ. Краун удирдлага дахь онцгой тохиолдлыг гаргаж, гэмтэн буруутай этгээдийн буруутай эсэхийг тогтоох, хуулийн зөвлөхийн файлыг бүрдүүлэх нотолгоог эргэлзээтэй байдалд оруулсан зэргээр шүүхийн үйл ажиллагаа нь олон хүчин зүйлээс хамаардаг байна. МакКлуре нөхцөл байдлыг бий болгож, шүүх үйл ажиллагаа нь илүү баримт нотолгоог сонсож, тийнхүү өөрчилж, гэмтэн буруутай этгээдийн буруугүй байдлыг тогтоох чадвартай гэдгээ шүүх баталгаажуулжээ. МакКлурегийн нөхцөл байдал нь хамгаалах зөвлөлөөр зөвхөн бий болгогдоогүй бас

²²[1999] 1 S.C.R. 455, [1999] S.C.J. No. 15 (S.C.C.).

²³[2001] 1 S.C.R. 445 [2001] S.C.J. No. 13 (S.C.C.).

²⁴[2002] 2 S.C.R. 185, [2002] S.C.J. No. 35 (S.C.C.).

шүүх үйл ажиллагааны явцад өөр цаг хугацаанд хэрвээ тэд өөр зүйлүүдэд анхаарлаа хөндүүлсэн бол үр дүнгүй болох байсан хэмээн шүүх үзжээ.

1.97.McКлурегийн байдал нь олон нийтийн газар болохгүй хэдий ч, бид шүүх үйл ажиллагааны явцад болон үүнээс өмнөх үр дагавар, илчлэлттэй холбоотой бий болох тулгамдсан асуудлуудыг тодорхойлох үйл явцуудыг холбоо хамаарал болон нотолгооны эрхзүйн талаас хэрхэн авч үзэх вэ гэдгийг харах хэрэгтэй.

1.98.Бусад эрхүүд нь бас хам сэдвийн аргаар илэрхийлэгддэг. Ижил төстэй зарчмууд нь цагдаагийн мэдээлэгчийн илрүүлэлтээс хамгаалах байдлаар хэрэглэгддэг. Тэрхүү эрх нь гэм буруугүйг тодорхойлох ёстой. Үүнийг тодорхойлохын тулд, шүүх үйл ажиллагаа нь хэрхэн ямар байдлаар мэдээлэл хангагдаж, алхам алхмаар хэрэгжих шийдвэртэй төстэй төрлийн процесс үйл явцыг хэрэгжүүлдэг байна.

1.99.Иргэний шүүн таслах ажиллагааны бусад нөхцөл байдлуудад, илүү их ухамсарлах байдал нь талуудын хоорондох эрхийн үр дагавар болон мэдээллийг илрүүлэлттэй холбоотой байдаг. Тухайлбал, өөрсдийн нотолгоог гаргах гэрчийн мэдүүлгүүд нь шүүх үйл ажиллагаанд чухалд тооцогдон үүгээр дамжуулан гайхшралыг бий болгохоос холдоход оршино. Дэс дараалалтай эдгээр өргөн хүрээнд хэрэгжих эрхийн практик амьдрал дээрх байдал нь тодорхой мэдээллийг²⁵ илчлэх шүүхийн үйл ажиллагаа шиг нотлох зарчмуудыг даван туулах тодорхой нөхцөл байдлуудад тусгагдах боломжтой юм.

1.100.Дээд шүүх нь янз бүрийн бодлогын хэрэгжилтээр бий болох²⁶ хуулийн зөвлөх- үйлчлүүлэгчийн эрх болон шүүхийн үйл ажиллагааны байдлыг тусган заажээ. Үр дүнд нь, хуулийн зөвлөх- үйлчлүүлэгчийн давуу эрх шиг биш харин шүүн таслах үйл ажиллагаа нь илүү хязгаарлагдмал хүрээнд өрнөдөг ба хугацааны хувьд тогтмол байх эсэхээс хамаардаг. Энэ нь төгсгөлийг бий болгох ба үйл ажиллагаатай нягт холбоотойгоор хугацаа дуусах нь тухайн нөхцөл байдлаас шалтгаална.

В. Гэмтэн буруутай этгээд дэх шударга versus үнэн бодит байдлыг эрж хайх

1.101.Нотолгооны эрхзүйн өөр нэг салбаруудад, тэнцвэртэй байдлын өөр нэг төрөл шаардагддаг. Гэмтэн этгээдийн хувьд чухалд байх нотолгооны ижил төстэй факт баримтуудыг хүлээн зөвшөөрч хүндэтгэх нь урьдаас тааварлахаас хамгаалах хэм хэмжээний тэнцвэртэй байдалдээр тулгуурладаг. Энэ нь ихэнхдээ нотолгоо ерөнхий шалтгаантай байхыг хориглогдсон үед тодорхойлоход төвөгтэй байх ба хэргийн материалтай холбоотойгоор үүсэн бий болох учир шалтгаан байгаа үед энэ нь боломжтой байдаг. Р.в.Хэнди²⁷ дэх канадын дээд шүүх нь тодорхой хэргийн контекст дэх энэхүү урьдаас таамаглах байдлыг хянан зохицуулах илэн далангүй хийгдэх зааварчилгаан дээр тулгуурладаг.

1.102.Шүүх нь ижил төстэй баримт нотолгооны урьдчилан таамаглах хэм хэмжээг үнэлэх үүднээс гурван алхамт анализыг хийдэг. Үүнийг хийхдээ шүүх нь тухайн нотолгооны баталгаажуулалт болон эсэргүүцлийг тэнцвэржүүлэх зарчмын зааварчилгааг гаргахыг оролддог.

1.103.Арга барил нь дараах анализ дүн шинжилгээг шаарддаг:

1. нотолгооны урьдаас таамаглах хэм хэмжээг үнэлэхэд анхны алхам нь хэрэгжсэн төстэй нотолгоонд үүсэж буй тулгамдсан асуудлыг тодорхойлох явдал юм. хоёрт, шүүх үйл ажиллагаа нь тэрхүү тулгамдсан асуудалтай холбоотойгоор бий болгосон нотолгооны үнэн байдлыг тодорхойлох ёстой. Үүнийг хийхдээ, хүчин зүйлсүүдтэй холбоотой байх ёстой түүнчлэн тэдгээр нь крауны хүссэн байдлаар өөрчлөгддөг. Хамгийн чухал илэрхийлэл нь баримт фактыг гэрчлэгч болон гомдол гаргагчийн

²⁵(1999), 45 O.R. (3d) 321, (1999) O.J. No. 3291(Ont. C.A.).

²⁶[2006] 2 S.C.R. 319, [2006] S.C.J. No. 39 (S.C.C.).

²⁷[2002] 2 S.C.R. 908, [2002] S4.C.J.No. 57 (S.C.C.).

хоорондох хуйвалдаан байдаг. 2. Шүүн таслах ажиллагаа шиг, муухай зан араншин, шүүхээс хамаарах ёс суртахууны болон бодит нөхцөл байдлаас бий болох факт баримтын байдлыг хооронд нь үнэлэх шаардлагатай 3. Нотолгооны урьдаас таамаглах байдал үнэлэмж нь нотолгоо хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц эсэхээр тодорхойлогдон үнэлэгдэх боломжтой байна.

1.104. Ижил байдалд, дүрмийн 24/2/ нь гэмтэн буруутай этгээдийн эрхийг хүндэтгэж үзэх тохиолдолд, нотолгоог бий болгон гаргах шүүх үйл ажиллагаанд хамааралтай байна. Р.в.Коллинс²⁸, Р.в.Стиллман²⁹, Р.в.Лов³⁰ шиг хэргүүд дээр дээд шүүх нь энэхүү хэргүүдэд зааварчлах хүчин зүйлс дээр тулгуурлажээ. Гурван хэсэгт ангилж үзье: 1.шүүх үйл ажиллагааны шударга байдал дахь нотолгооны хүлээн авахтай холбоотой бий болох хүчин зүйлс 2. Дүрмийн зөрчлийн байдалтай холбоотой бий болох хүчин зүйлс 3. Шүүхийн удирдлагын нэр хүндтэй холбоотойгоор бий болох хүчин зүйлс болно.

7. Контекст дэх дүрмийн 24 /2/ заалтыг гаргах: кэйс хэрэг дээр

1.105. Р.в.Бухэй³¹ дахь канадын дээд шүүх нь виннипег автобусны өртөөнд байсан гэмтэн буруутай этгээд түгжээтэй хайрцагас мариуан хар тамхийг авсан хэргийг шийдвэрлэжээ. Бусад зүйлсийн дагуу, кэйс хэрэг нь анхаарал болгоомжгүй хайлттай холбоотой ба нотолгоо дүрмийн 24/2-н дагуу байсан тохиолдолд дүрмийн 8-н дагуух гэмтэн буруутай этгээдийн эрхийг цагдаагийн баривчлагаа зөрчжээ.

1.106. Санал нэгтэй шүүхийг ярьж буй Жастис Арбор дүрмийн 8-н дагуу гэмтэн этгээдийн эрхийг анхааруулгагүйгээр цагдаа баривчилснаар зөрчсөн хэмээн илэрхийлжээ.

1.107. Шүүх нь оруулахыг зөвшөөрөхгүй байх урьдчилсан нөхцөл байдлыг шийдэхдээ нотолгооны үнэлэмжийг шаардах ба давж заалдах шатны шүүх хийх эрхтэй шүүгчийн хэд хэдэн оролцсон хэргийн шийдвэрлэлтийг харгалзан үздэг. Энэ тохиолдолд, шүүх р.в.Коллинс³²-д тусгагдсан гурван хүчин зүйлсийг харгалзан үзэж шүүх үйл ажиллагаагаар дамжуулан шийдвэрийг гаргах үндэслэлийг олоогүй байна.

1.108. Шүүхийн үйл ажиллагааны шударга байдал шиг, шүүх үйл ажиллагаа нь шударга байдалд нөлөөлөөгүй түгжээтэй хайрцаг шүүгээг олж мариуна хар тамхийн нотолгоотой байгааг харгалзан үзэж зөвөөр шийдсэн гэдгийг шүүх тусгажээ. Гэмтэн буруутай этгээд нотолгоо гаргаж, дүрмийн зөрчилтэй нотолгооны улмаас өөрийнхөө³³ эсрэг мэдүүлээгүй байна. Тийнхүү, нотолгоо нь дүрмийн эрхийг хөндөхгүйгээр товч тодорхой байв. Тэгээд, мариуан хар тамхи нь “нуун дарагдуулж боломгүй” нотолгоо байсантай холбоотойгоор шүүх үйл ажиллагаа аливаа нотолгоог хүлээн авсангүй. Дээд шүүх нь мариуан хар тамхийг хүлээн зөвшөөрсний үр дүнд, хэрхэн энэ нь хууль зөрчих болсон, шударга систем тогтолцоонд нотолгоо хэрхэн үйлчилсэнгүй вэ? гэдэг дээр хоёр гурав дахь асуулт байцаалттай холбоотойгоор үүсэх хүчин зүйлс факторуудыг тэнцвэржүүлсэн байна.

²⁸[1987] 1 S.C.R. 265, [1987] S.C.J. No. 15 (S.C.C.).

²⁹[1997] 1 S.C.R. 607, [1997] S.C.J. No. 34 (S.C.C.).

³⁰[2002] 1 S.C.R. 227, [2002] S.C.J. No. 10 (S.C.C.).

³¹[2003] 1 S.C.R. 631, [2003] S.C.J. No. 30 (S.C.C.).(2003), 330 A.R. 63, [2003] A.J. No. 811 (Alta. C.A.), Албертийн гэмт хэргийг илрүүлэх шүүх нь шүүх ажиллагааны байдал нь Калгари автобусны өртөөндөх түгжээтэй хайрцаг шүүгээнээс хар тамхины хэрэглээнээс нотолгоог харах болно.

³²[1987] 1 S.C.R. 265, [1987] S.C.J. No. 15 (S.C.C.).

³³Нотолгоо нь гэмтэн буруутай этгээдийн оролцооны улмаас баталгаа гарч ирэх үед илэрхийлэгддэг. Гэмтэн буруутай этгээдийн шударга шүүх үйл ажиллагаанд дахь нөлөөлөл, *R. v. Stillman*, [1997] 1 S.C.R. 607, [1997] S.C.J. No. 34 (S.C.C.). *R. v. Elias*; *R. v. Orbanski*, [2005] 2 S.C.R. 3, [2005] S.C.J. No. 37 (S.C.C.); *R. v. Grant* (2006), 81 O.R. (3d) 1, [2006] Ихэнх тохиолдол хэргүүдэд, учирч болох байдал юм. хуулийн бус нотолгоо нь коллинс хоёр хүчин зүйлс болон шударга бус байдлын үр дүнг бий болгон шалтгаалдаг..J. No. 2179 (Ont. C.A.); *R. v. Shepherd* (2007), 218 C.C.C. (3d) 113, [2007] S.J. No. 119 (Sask. C.A.).

1.109.Хууль зөрчих байдал шиг, энэ нь сайн итгэлцэл дээрээс бий болсон бодлогоос хамаарсан ба анхаарал хайхрамжгүй байдлаас аяндаа үүссэн хэрэг байв. Бас энэ нь зөрчил нь хэрэгцээ шаардлагын байдалтай нягт холбоотой болохыг илэрхийлж байгааг харуулжээ. нотолгоогоор дамжин хэрэгжиж буй бодлого нь өөр хэлбэрээр орж ирсэн ба дүрмийн талаас авч үзэх юм бол, өөрсдийнх нь үл тоомсорлолт, анзаарахгүй байдлаас үүдэлтэй ажээ. Тийнхүү шүүн таслах ажиллагаанаас бас хайлт эрэлтийн үеийн саад тотгор, хувь хүний хувийн нууцыг хайсан эрэлхийлсэн байдал, учир шалтгааныг ухах, нөхцөл байдлыг тааварлах гэсэн хүчин зүйлсүүдийг бүхэлд нь болон хэсэгчилсэн байдалтайгаар ажиглаж болно.

1.110.Энэхүү хэрэг дэх шүүхийн үйл ажиллагаа нь зөрчил бол илүү гайхширмаар зүйл гэдгийг харуулсан байна. Тэрээр тодорхой байдлаар цагдаагийн офицеруудын гаргасан факт баримтанд болгоомжтойгоорх хандаж нөлөөлсөн хэдий ч тэд үүнийг хийсэнгүй. Шүүх үйл ажиллагаагаар тодорхойлогдох төвийн нөхцөл байдлыг гэмтэн буруутай этгээдийн эрхийн дагуух “тохиолдлын арга”-хэмээн нэрлэжээ. Түүнчлэн цагдаагийн офицеруудын нэг нь анхаарал болгоомжтойгоор эрэл хайгуул хийгээгүй харин гэмтэй буруутан этгээдийн эрхийг яахын аргагүй зөрчсөн хэмээн мэдэгджээ. Тийнхүү, нотолгоо устаж үгүй болж дуусахаар аюултай төвөгтэй байдалд байгаагүй мөн хэрэгцээ шаардлага төдийлөн байгаагүй байна. аль эсвэл цоожтой шүүгээ хайрцганд мариуна хар тамхины үйлчлэл байсан байж болзошгүй юм. Нотолгоог баталгаажуулах үүднээс үүсэж буй нөхцөл байдлын хувьд тодорхой үйл ажиллагааг шаардаагүй ба цоожтой шүүгээ хайрцган дахь үйл явц механизм нь сонирхол татахуйц ажиллагаа байв. Бас цагдаа гэмтэн этгээдийн эрхийг хөндөөгүйгээр нотолгоо олсон ба цоожтой шүүгээний хувьд нотолгоог баталгаажуулсан байна.

1.111.Шүүх нь ерөнхийдөө залхаасан шинжтэй хайлт эрэлт байгаагүй, гэмтэн буруутай этгээд хэн нэгнийг бие, гэр албан өрөөн дотор гэхээсээ илүүтэйгээр автобусны өртөөний түгжээтэй хайрцган доторх нууц мэдээллийг огтхон ч тооцоолоогүй, цагдаа нар анхааралтай хийх хайлтыг хийгээгүй хэдий ч мариуна хар тамхины амтыг тодорхойлсон, баттай мэдээлэгчид байсан зэрэг нотолгоог хүлээн зөвшөөрөхүйц байдлыг бий болгосон бусад хэсгүүдийг тодорхойлжээ.

1.112.Гэсэн хэдий ч, хуулийн зөрчилтэй холбоотой хэргийн нөхцөл байдалд холбогдох бүх хүчин зүйлс факторуудыг тэнцвэржүүлэхдээ, дээд шүүх нь шалтгаангүй, холбогдох хүчин зүйлсийн дагуух бүтэлгүйтэл юмуу нотолгооны буруу байдалтай холбоотойгоор үүсэх гэмтэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын байдалд анхаарах шүүх ажиллагааны үнэлэмжийг олж гаргажээ.

1.113.Шударга удирдлагын нэр хүнд дэх нөлөөлөл нь үүнийг хүлээн зөвшөөрөхөөс илүүтэйгээр тусгагдсан байх ба шударга удирдлагын нэр хүндэд илүү ихээр нөлөөлөх нөлөөлөлтэй нотолгоог гаргах байцаалттай холбогдсон байна. Энэхүү хүчин зүйл нь ерөнхийдөө зөрчлийн байдал болон крауны хэрэг дэх нотолгооны чухал байдалтай салшгүй холбоотой юм.

1.114.Энэхүү тохиолдолд, нотолгооны хүлээн зөвшөөрөх байдал нь крауны хэрэгтэй үндсэндээ холбоотой байна. Шүүх бас зөрчил нь сонин хачин байсан гэж боджээ. Эдгээр хүчин зүйлсүүд нь нотолгоог гаргадаг. Гэхдээ шүүхийн үйл ажиллагаа нь гэмтэн буруутан этгээдийн эрхийн хувьд цагдаагийн офицеруудын талаарх асуудал хөндөгдөж, энэхүү хэрэгт тодорхойлсон урт хугацааны нөлөөллийг тусган харуулсан байгааг дурджээ. Эдгээр нөхцөл байдлуудыг хүлээн зөвшөөрөх нь хэтдээ ижил төстэй бодлогыг бий болгоход хэрэгжих боломжтой гэдгийг тэрээр тодорхойлжээ. Дээд шүүх нь энэхүү дүгнэлт Коллинсын тестийн зорилготой эн зэрэгцэхүйц байсныг мэдэгджээ. Хамгийн чухал нь гэвэл шүүх орон нутгийн шүүх байгууллагууд нь өөрсдийнх нь шийдвэр гаргалтууд дээд шүүхийн нөхцөл байдалд хэрхэн нөлөөлдгийг сайтар ойлгон ухаарсан явдал байсан хэмээн тэмдэглэжээ. Ийнхүү, шүүх үйл ажиллагаагаар

тайлбарлагдах байдал нь төдийлөн яригдаагүй байна. Тийнхүү шударга удирдлагатай шүүх нь үйл ажиллагааныхаа хүрээнд нэгдмэл санаатай шийдвэрийг шүүх гаргахаас өмнө үндэсний цар хүрээндээ нэр хүндтэй байх боломжтой юм.

1.115. Дээд шүүх нь дараах санаатайгаар шийдвэрээ дүгнэн нэгтгэжээ: 24/2-н дагуух байцаалт нь системийн нэр хүндийг нотолгоо гарсан эсэхтэй холбогдон сайтар байх тодорхойлох боломжтой ба 285-286 хуудсанд байх коллинс, супрагийн нотолгооны байдлаас үүсэн гарах боломжтойг харуулах бодит үнэн байна. Өдөр дуусаж байхад, үндсэн хуулийн байцаалт нь шударга удирдлагаар /коллинс, супра, хуудас 281/ бий болох нотолгоог хүлээн авахтай холбоотой байна. Давж заалдах шатны шүүх нь бүх хүчин зүйлсүүд тодорхойлогдсон үед шударга удирдлагыг бий болгох дээр үндэслэн шүүх үйл ажиллагааны нотолгоо нь учир шалтгаантайгаар гардгийг тайлбарлажээ.

Нотолгоог гаргах шийдвэр нь үргэлж нэг талаас үнэн бодит ашиг сонирхлууд нөгөө талаас шүүхийн систем дэх нэгдмэл байдлын хоорондох баланс тэнцвэрийг илэрхийлдэг: Р.в.Симмонс [1988] 2S.C.R.495 (S.C.C.) хуудас 534. Энэ нь Ж.А.Дохертигийн Онтариогийн илрүүлэх шүүхийн сүүлийн үед гаргасан шийдвэрт сайтар тусгагдсан байна, Р.в.Китайтик /2002/, 161 О.А.С, 169 /Онт С.А/ at para 47: “Р.в. Коллинс, супра-н сүүлийн үе шат болох байцаалт нь гэмт хэргийн үнэн бодит байдлыг эрэн хайх зорилготойгоор нотолгоогоор дамжуулан тусгай дүрмийн зөрчлийн байдлыг илэрхийлдэг.

Шүүх үйл ажиллагаа нь энэхүү тохиолдол дахь хуулийн зөрчлийг харуулахуйц байхын зэрэгцээ энэхүү хэрэг дэх хууль сахиулах цагдаагийн офицеруудын хандлага нь урт хугацааны туршид нөлөөтэй байгааг тусгасан ба тийнхүү шүүхийн хэрэгжилтийг гүйцэтгэж буй Акулла Пров.Ст.Ј-гн мариуна хар тамхины хэргийг шударга систем тогтолцооны дагуу мэдрэмжийн хүрээнд шийдвэрийг сайтар гаргажээ.

34

8. Контекст дэх найдвартай байдлыг үнэлэх: хэрэг кэйс дээр

1.116. Р.в. Чапел ³⁵дахь цагдаагийн офицерууд нь орон сууцруу нэвтэрсэн ба харахын шархдсан байсан гэмтэн болон буруутай этгээдийн эхнэрийг олжээ. Цагдаагийн хувьд, тэрээр нэгэн зэрэгт царил хэрэглэсэн гэмтэн этгээдээс хоёр цаг зуурсан хэмээн мэдэгджээ. Гэхдээ гомдол гаргагч тэрээр согтууруулах ундаа хэрэглэсэн, шатнаас уруудахдаа шархнаасаа болоод зовж байсныг, түүнийг унасны дараа 45-60 мин-н хугацаанд цагдаа ирснийг гэрчлэн нотолжээ. Тэрээр цагдаад мэдүүлэг өгсөн хэдий ч цагдаа угаалгын өрөө рүү явж байгаа түүнд эргэлзсэн учраас хийсэн гэдгээ зарлажээ

1.117. Краун өөрсдийнхөө үнэн бодит байдлын төлөө хүлээн зөвшөөрөгдсөн өмнөх мэдүүлгүүдээ хэрэглэхээр KGB –г авчирчээ. Мэдүүлгүүд сэжигтэй байсан, гарын үсэг зурагдаагүй, видео бичлэг аудио бичлэггүй байсныг шүүхийн үйл ажиллагаагаар хянан шалгасан ба “бүхэл бүтэн өдрийн байцаалтан дээр” байж, мэдүүлгүүд нь бодитой, хүлээн зөвшөөрчээ. Шүүхийн үйл ажиллагаа нь гэмтэн буруутай этгээдийг буруутган яллаж буй тэдгээр нөхцөл байдлуудад хариу өгсөн юм.

1.118. Илрүүлэх үүднээс, шинэ шүүх үйл ажиллагаа явагдав. Хөндлөнгийн хяналтанд оролцох боломжтой гомдол гаргагчийн хувьд KGB зөвхөн факт баримтыг хангахуйц шаардлагатай байв. Антариогийн илрүүлэх шүүх нь шүүхийн үйл ажиллагааны хувьд яагаад мэдүүлгүүд баттай байсан бэ гэдэг баримтын үндэслэл дээр тайлбарлаагүйг ажиглажээ. Баттай байх шаардлагыг хангах үүднээс, факт хэргүүдийг шүүмжлэх талаас нь авч хэлэлцэх шаардлагатай байсныг гаргажээ.

³⁴[2003] 1 S.C.R.631, [2003] S.C.J.No.30, at paras.72-73 (S.C.C.).

³⁵(2003), 172 C.C.C. (3d) 539, [2003] O.J.No.772 (Ont.C.A.)

Цагдаагийн офицерын нотолгоотой харьцуулбал, мэдүүлгүүд нь нэгэн адил биш байх, гомдол гаргагч согтуу байхад мэдүүлгүүд нь хангалттай хэмжээнд үнэн бодитой байж чадахгүй юм. Түүнчлэн, шүүх үйл ажиллагаа нь бас хэрхэн мэдүүлгүүд гардаг, гомдол гаргагч этгээдийн айсан байдал нь хаалгыг нэвтрэн орж ирэх цагдаагийн байдал, буугаар гал тавьсан зэргийг тодорхойлдог байна. Шүүхийн үйл ажиллагаа нь бүрэн гүйцэд дууссан үед аливаа нэгэн сэжиггүйгээр мэдүүлгүүд нь тодорхой болохын зэрэгцээ хөндлөнгийн хяналт шалгалтын хувьд ч үр дүн гомдол гаргагчийн талд нааштайгаар эргэх боломжийг олгодог байна.

1.119. Энэхүү хэрэг тохиолдол нь факт баримт дээр суурилсан анализын учир шалтгаантай хэрэгцээг бий болгодог. Дээд шүүх нь шүүхийн үйл ажиллагаа нь өөрсдийн гэсэн гаргасан шийдвэр болон нотолгооны ³⁶дүрмийн хувьд учир шалтгаануудыг гаргах ёстой хэмээн мэдэгджээ. “ерөнхий, урсгал дундаа байх учир шалтгаанууд нь тийм ч хангалттай сайн байдаггүй³⁷”.

9. Үр нөлөөтэй байх болон эргэлзээгүй баримттай газар дахь уян хатан байдал

1.120. Хуучин нийтлэг хуулийн дүрмүүд өөрчлөгдсөнөөс хойш, зөвлөл холбогдох шүүхийн үйл ажиллагааны нотолгоог хүлээн авах эсхийг таамаглах чадвартай байдаг. Зарчмын аргаас нэгийг хэрэглэж үзвэл, анхны хохирогчид нь урьдчилан хэлэх байдалтай байдаг. Зарчмын арга нь тогтоох боломжтой хэдий ч илүү фактыг шинжлэх шинжтэй байдаг учраас voir dire илүү урт хугацааг шаарддаг.

1.121. Гэмт хэргийн салбарт /иргэний тал шиг биш/ хүлээн авах боломжгүй байх тулгамдсан асуудлууд юмуу нээлттэй байдлыг тодорхойлон бий болгох эдгээр байдал юмуу voir dire нь эхлээд зарлан тунхаглагдсан байсан зарчмууд дээр канадын дээд шүүхийн нэрээр цугларсаар өсөн нэмэгдсээр байна. Тийнхүү “хан хэрэглээ”, “KGB хэрэглээ”, “Оконнор хэрэглээ”, “Мохан хэрэглээ”, “Корбетт хэрэглээ”, одоогоор бидэнд McKlureгийн хэрэглээ байна.

1.122. Эргэлзээгүй баримтыг алдахад дараах шалтгаанууд байдаг:

1. нотлох зарчим нь зөвхөн нотолгооны эрхзүйн нэг объектив болон тодорхойлогдож байгаа үед түүний хэрэглээ нь тухайн хэрэг дэх /цуу үгэнд үндэслэсэн мэдүүлэг нь баттай байх эсэх/ факт баримтуудаас янз бүрээр хамаардаг. 2. Нотлох зарчмууд нь ихэнхдээ өрсөлдөх эрх болон хэм хэмжээ, үнэлэмж дээр тулгуурладаг ба тэдгээрийн хэрэглээ нь шүүхийн байдал ба байцаалдтан дахь баримтуудын бүрэлдэхүүн дэх тэдгээр ашиг сонирхлуудын тэнцвэртэй байдлыг шаарддаг. Үр дүн нь хэргийн үндэслэлээс хамааран өөр өөр байх боломжтой. Шийдвэрүүд нь урьдчилсан биш шинжтэй байна.

1.123. Гэхдээ эргэлзээгүй баттай баримтыг алдах нь шударга байдалд хүргэх зарчмын арга шиг үнэлэмжтэй байна.

1.124. Шинэ нотолгооны хуулийн дагуу, нийгмийн ашиг сонирхол ба өрсөлдөх дүрмийн эрх, үнэлэмжүүд, нотолгооны эрхзүйн өрсөлдөх зорилгуудын хэрэглээнд тулгуурлан динамик загвар болдог. Өнгөрсөн байдал нь факт нөхцөл байдал тус бүрт хэрэглэх шүүхийн арбитраар оролцсон ерөнхий дүрэм журмуудын статик загвар юм. Энэ нь үгийн мэдрэмжээр “шударга” байдалд хүрэх хамгийн шилдэг дүрмийг боловсруулж шүүн тунгаан зохицуулах хүчин зүйлс, зарчмуудын байдал юм.

1.125. Жастис Чаррон Р.в.Хелавон³⁸ зарчмын арга дахь уламжлалт дүрмээс өөрчлөлтийг гарган дараах байдлаар тайлбарлажээ: Өөрчлөлтүүд шүүхийн ил тод

³⁶ R.v.Sheppard, [2002] 1 S.C.R.869, [2002] S.C.J.No.30 (S.C.C.) R.v.Bratch. [2002] 1 S.C.R. 903, [2002] S.C.J.No.29 (S.C.C.)

³⁷ Christine Boyle & Marilyn MacCrimmon “шүүхийн учир шалтгаанууд: “R.v.Sheppard ба R.v.Bratch-н санаа” (2002) 47 CrimL.Q.39 –н 58

³⁸ [2006] 2 S.C.R.787, [2006] S.C.J.No.57 (S.C.C.)

байдал, үнэн бодит байдлыг хайхаас илүүтэйгээр тэднийг баталгаажуулан баримтжуулах цуу үгэнд тулгуурлан мэдүүлэг өгөхөөс хамгаалах дүрмийг оролцуулаад тодорхой тооны дүрмүүдээр бий болсоор байна. гэхдээ нотолгооны хуучин дүрмүүд нь тодорхой хэмжээний мэргэн ухаан болон шүүхийн туршлагаас нөлөөлдөг. Орчин үеийн шинжтэй арга барил нь өөрсдийн гэсэн үндэслэл дээр тулгуурлан бий болж байна.³⁹

1.126.Илүү их ойлгомжтой болгох үүднээс, шүүх нь төсгөлгүй үргэлжлэх байдлын хувьд нэн чухал биш байна. Шүүхийн үйл ажиллагаанд зарчмын аргыг хэрэглэн ашигладаг ба хэрэглээтэй холбоотойгоор үүсэх хүчин зүйлсүүдийг шүүхүүд шинжлэн гаргах боломжтой байна. тухайлбал, Б.К.Г⁴⁰ дээд шүүх биеэ даасан нотолгоо болгохоор чухал мэдүүлгүүдийн гаргаж ирэхэд бодит тодорхой хүчин зүйлсүүдийг боловсруулжээ.

1. Мэдүүлэг нь зорилго юмуу баталгаажилтын хүрээнд бий болох үүднээс анхааруулга сэрэмжлүүлгийн баталгаат нотолгоотой байдалд гаргагдсан байна.

2. мэдүүлэг нь бүхэлдээ видео бичлэг үзүүлэх мэт.

3.гэрчийн мэдүүлгийг хүндлэх хөндлөнгийн хяналт шалгалтан дахь бүрэн хэмжээний боломж нь өрсөлдөх талд байна.

1.127.Дээд шүүхээр гарч буй тодорхой хүчин зүйлстэй бодит байдлын хувьд шүүх үйл ажиллагаан дээр байгаа натурал байдлыг харгалзан үздэг. тэдгээр тодорхой хүчин зүйлсүүдийн хүрээнд эрж хайхтай холбоотой үүсэн төвөгтэй байдал нь нотолгооны хуучин эрхзүй шиг өргөн хүрээнд авч үздэг.

1.128.Дээд шүүх нь Б./К.Г/ өөрийгөө болон бусад тохиолдлууд хэргүүдэд⁴¹ зарчмын арга нь хэрэгцээ шаардлагаас илүүтэйгээр тогтмол хүчин зүйлүүдэд шалтгаалдаггүй хэмээн давтагдсан байна. шүүх нь бодит үнэн байдлыг нөхцөл байдлаар нь батлахдаа шүүхийн үйл ажиллагааг шаардах Б./К.Г/-т тусгагдсан тэдгээр хүчин зүйлүүдээс салангид авч үзэх боломжтой хэмээн дурджээ. Тиймээс бүх зүйл контекстээс⁴² хамаардаг.

³⁹ Ibid., at para.59

⁴⁰[1993] S.C.R. 740. [1993] S.C.J. No.22 (S.C.C.).

⁴¹R.v.Khelawon, [2006] 2S.C.R.787.[2006] S.C.J.No.57 (S.C.C.), R.v.U (F.J.), [1995] &S.C.R.764 [1995] S.C.J. No.82.R.v.Chappel дахь бас Rosenberg J.A. —н санааг хар. (2003), 172 C.C.C. (3d) 539, [2003] O.J.No.772, at paras.27-29 (Ont.C.A).

⁴²Жастис Дохерти, “Гэмт хэргийн явц дахь нотолгоог хүлээн авах” өгүүлэл дэх “НҮБ-н дүрмийн дараах зарчмын арга”, 2003, тусгай лекцүүд, дээд зэргийн Канадын хуулийн байгууламж, “өнгөрсөн хорин жилд, канадын шүүх нь тусгай факт баримтын өргөн хүрээтэй зарчмуудыг хэрэглэснээр байцаалтанд дүрэм дээр суурилсан аргыг ихээхэн боловсруулж хэрэгжүүлжээ.